

CZECH A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
TCHÈQUE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
CHECO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 19 May 2003 (morning)
Lundi 19 mai 2003 (matin)
Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Napište komentář na jeden z následujících textů:

1. (a)

Odrhovačka o plavbě Titaniku

Titanik je zázrak ze všech největší
Maximální výkon
Luxus
Bezpečí
5 Na shledanou v ráji
kapitán se zubí
Cestující tančí dole v podpalubí
Orchestr jim hraje pěkně do noty
valčíky a polky
10 tanga
foxtroty

Vytáhněte kotvy
Plnou parou vpřed
Pokoříme živly Ohromíme svět
15 A že ve tmě plují
velehory ledu?
Posádka zná dobře lodní abecedu
Usmívat se prosím
Žádné obavy
20 Víno ze Champagne stoupá do hlavy

Jaký náraz?
Kdepak Žádné selhání
Malá zastávka vám tančit nebrání
A že voda stoupá?
25 Ale to nic není
Pro zpestření plavby malé osvěžení
Utužte si zdraví mořskou koupelí
Na shledanou v ráji
Buďte veselí

30 Jaký je v tom rozdíl
Tango nebo džez
Slyšel vůbec někdo naše SOS?
Když je vody po krk cíl je v nedohlednu
Na shledanou v ráji
35 Titanik jde ke dnu
Jaký je v tom rozdíl
Parník nebo svět
když se valí do tmy
Možná naposled

Jiří Žáček, *Text 'appeal* (1986)

- Charakterizujte způsob, jakým autor převypráví známou historickou událost: sledujte jeho slovník, stavbu vět, použité básnické prostředky, případně základní stylistickou polohu odrážející autorský postoj.
- Pokuste se identifikovat, kolik „hlasů“ se v textu vyskytuje a jaká je jejich role.
- Vztahuje se tento písňový text jenom na konkrétní tragédii, nebo je podle vás možné jej uplatnit také na jinou skutečnost a jinou dobu?
- Proč podle vašeho názoru autor charakterizuje svou píseň jako „odrhovačku“?

1. (b)

„Dejte mu do pysku!“ ozval se bujarý výkřik ze skupiny hutnických učňů tlačících se do autobusu na zastávce u hlavní brány Nové huti Klementa Gottwalda. Drobný konflikt při nastupování skončil brutálním uzavřením lamelových dveří, které přerušily tlačící se frontu, jako když se na plnicí lince v masokombinátu zaškrtní salám nebo válec tlačanky. A už najíždí další autobus a dav čekající po ranní šichtě ho naplní a tak to postupuje směrem k domovu.

- 5 Martinovi utkvěl v paměti ten výkřik a pohled na natlačené zadnice v odřených riflích, kde ze zadních kapes vyčnívaly rukojeti hřebenu, občanky a závodní průkazy. Chut' neurvalosti, s níž se cpeš do autobusu hlava nehlava, s níž dáš někomu „do pysku“ jen tak.
- 10 Cítil gusto takto obydleného okamžiku, to našinecké, fandovské: Dejte mu! Jaké blaho někoho nakopnout do zadku při poklusu z tělocvičny do šaten. Jen tak kumpánsky nakopnout. A nezmatkuj, vole! Nahlas se chechtat a pak... Martin tu stojí mezi posledními čekajícími u veliké brány a najednou cítí na jazyku svíravou chut' prázdnoty, jako po onanii. Slušně nastoupí do poloprázdného posledního autobusu, tašku si položí na kolena.
- 15 Cítí bolestivé uhry na tváři a na krku. Ani neví, po čem se mu vlastně stýská. Kdyby se nestyděl, vytáhl by si z tašky knihu a četl by si, ale knihu nelze číst stejně samozřejmě jako sportovní zprávy na zadní straně Nové svobody.

- Nová svoboda byla černá a žlutá. V té době zřejmě začaly platit nějaké přísnější bezpečnostní předpisy a příčinliví natěrači začali opatřovat všechny první a poslední schody, průchody a snížené podhledy ve veřejných budovách žlutými a černými pruhy. Měli péči o lidi. Aby nikdo nezakopl nebo nenarazil, a když přece jen došlo k nějakému pádu nebo nárazu, mohl si za to člověk už jen sám, poněvadž nebezpečná místa byla řádně označena. Nakonec byla označena skoro všechna místa. Tak to viděl brigádník Martin, když se v hukotu autobusu díval na svět přes klesající víčka a viděl jen žluté a černé šmouhy.
- 25

Jan Balabán, *J sme tady* (Tvar 2002, č. 18)

- Charakterizujte roli vypravěče úryvku z románu: je neutrální (objektivní), nebo naznačuje jisté osobní postoje?
- Načrtněte psychologický portrét Martina (v případném kontrastu ke způsobům chování běžným v tzv. reálném socialismu).
- Sledujte obraznou, metaforickou rovinu textu a pokuste se určit, jakým způsobem napomáhá evokaci zobrazovaného prostředí a doby.
- Jaké pocity a myšlenky ve vás vzbudilo přečtení úryvku?